

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5163/2018
21.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бобан Митровски, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4/17 од 21.06.2018. године, у седници одржаној 21.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4/17 од 21.06.2018. године у ставу првом изреке, ставу другом изреке у делу у коме је преиначена првостепена пресуда и ставу трећем изреке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 33711/13 од 16.06.2016. године, ставом првим изреке, усвојен је захтев тужиоца и обавезана је тужена да тужиоцу врати камион марке „...“, година производње ..., рег. ознака ..., број шасије ..., број мотора, који је одузет тужиоцу, с тим да се тужена може ослободити обавезе враћања наведене ствари уколико тужиоцу исплати 299.094,00 динара, са законском затезном каматом од 23.01.2003. године до исплате. Ставом другим изреке, усвојен је захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете услед изгубљене добити за временски период од 23.01.2003. године до 28.03.2016. године исплати 7.476.900,00 динара, са законском затезном каматом од 29.03.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца којим је тражио камату за период од 23.01.2003. године до 27.03.2016. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 1.131.680,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4/17 од 21.06.2018. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен, као неоснован, захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му врати камион марке „...“, година производње ..., регистарских ознака ..., број шасије ..., број мотора Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и првостепена пресуда потврђена у делу става другог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене добити за временски период од

26.07.2007. године до 28.03.2016. године плати 2.045.820,00 динара, са законском затезном каматом од 29.03.2016. године до исплате, док је у преосталом делу става другог изреке иста пресуда преиначена и захтев одбијен, као неоснован за 5.431.080,00 динара (до тражених 7.476.900,00 динара) са припадајућом законском затезном каматом од 29.03.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 531.680,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену и то одлуке садржане у ставу првом изреке, ставу другом изреке у делу у коме је преиначена првостепена пресуда и ставу трећем изреке тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 87/18) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је од ББ 1999. године купио предметно возило - камион и за исти исплатио купопродајну цену. ББ је ВВ, који је у то време био запослен код тужиоца, дао овлашћење којим га је овластио да може предметним возилом - камионом управљати, извршити регистрацију истог, извршити пренос на треће лице, регулисати права код осигуравајућег завода и подизати припадајуће бонове за гориво. На основу наведеног овлашћења предметно возило - камион је све до 2003. године регистровано. Тужена је од тужиоца 23.01.2003. године одузела предметно возило -- камион и предала га ГГ, јер је исто у поступку препознавања идентификовано као украдено возило ГГ, а против тужиоца је по захтеву оштећеног ГГ, као тужиоца, у вези овог возила вођен кривични поступак за кривично дело тешке крађе из члана 166. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, возила марке „...“, регистарских ознака ..., број шасије ... и броја мотора ... и кривично дело фалсификовање исправе учињено прилагођавањем бројева, ознакама шасије и мотора возила марке „...“ регистарских ознака ..., које је претходно купио од ББ. Правноснажном пресудом Општинског суда у Панчеву К 861/04 од 26.06.2007. године, одбијена је оптужба према тужиоцу, као окривљеном, јер је оштећени ГГ одустао о даљег кривичног гоњења. По окончању кривичног поступка тужилац од ГГ није тражио да му преда предметно возило - камион и у односу на њега, као држаоца није истицао својинске захтеве. Тужилац се до дана одузимања предметног возила - камиона бавио превозом хаварисаних возила. Из налаза и мишљења судског вештака саобраћајно - техничке струке утврђено је да вредност једног аутодана, и то нето износ, износи 70 евра, односно 8.400,00 динара, који податак је прибавио од Удружења ауто-превозника, при чему се на број дана примењују коефицијенти техничке исправности возила, старости возила, као и понуде и потражње. Судски вештак је урадио и процену на основу рачуна које је тужилац доставио, по ценама у време давања налаза и мишљења.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, применом члана 34. став 1. Закона о основама својинскоправних односа обавезао тужену да тужиоцу врати предметно возило – камион, с обзиром да је утврдио да је тужилац власник истог, а применом члана 454. став 1. Закона о облигационим односима обавезао тужену да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене добити за период од 23.01.2003. године, када је тужиоцу одузето возило до 28.03.2016. године, плати 7.476.900,00 динара, са каматом од 29.03.2016. године до исплате, с обзиром да је утврдио да тужилац у том периоду није могао да користи предметно возило – камион за потребе обављања своје делатности – шлеповање хаварисаних возила, и да тај износ одговара цени коју би тужилац наплатио по приложеним рачунима, да је те услуге пружао трећим лицима за време док је возило било изван његове државине.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му врати предметно возило – камион, са образложењем да је правилан закључак првостепеног суда да је тужилац власник предметног возила – камиона, које му је тужена одузела и предала ГГ држећи да се ради о возилу тог лица, међутим, да с обзиром на то да се предметно возило - камион ни у време окончања кривичног поступка ни у време подношења тужбе није налазило у државини тужене, да тужена није у обавези да тужиоцу врати предметно возило – камион, будући да није испуњен услов из члана 37. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, јер предметно возило - камион није у државини тужене.

Врховни касациони суд налази да је правилно одлучио другостепени суд када је преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му врати предметно возило – камион, правилном применом члана 37. Закона о основама својинскоправних односа, с обзиром на то да је утврђено да је тужилац власник предметног возила – камиона али да се исто не налази у фактичкој власти тужене. Стога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Неосновани су наводи ревизије да је другостепени суд уколико је сматрао да нису испуњени услови да се тужиоцу врати предметно возило - камион, да је требао да наложи туженој да му исплати противвредност истог, са каматом. Наводи су неосновни будући да тужилац тужбом није тражио накнаду материјалне штете, већ је тужбом тражио да се обавезе тужена да му врати предметно возило - камион, стим да се тужена може ослободити обавезе враћања наведене ствари уколико му исплати 299.094,00 динара, са каматом. Факултативно овлашћење прописано чланом 344. Закона о парничном поступку не представља тужбени захтев, већ грађанско – правну понуду туженој да се може ослободи испуњења онога што представља предмет тужбеног захтева, а то је у овом случају предаја предметног возила - камиона.

Одлучујући о жалби тужене изјављеној против одлуке првостепеног суда о накнади материјалне штете на име измакле користи другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у делу у коме је обавезана тужена да тужиоцу за период од 26.06.2007. године до 28.03.2016. године на име накнаде штете због изгубљене добити плати 2.045.820,00 динара, са каматом од 29.03.2016. године до исплате, а преиначио првостепену пресуду тако што је одбио, као неоснован захтев тужиоца за исплату износа од још 5.431.080,00 динара, са припадајућом каматом од 29.03.2016. године, применом члана 154, 172, и 189. став 3. Закона о облигационим односима. Наиме другостепени суд је сматрао да тужилац нема право на накнаду овог вида штете за

период од 23.01.2003. године, када му је возило одузето до 26.06.2007. године, када је окончан кривични поступак, јер је тужиоцу возило одузето за потребе кривичног поступка, и да стога радња тужене није била противправна, али да тужилац има право на накнаду овог вида штете за период од 26.06.2007. године до 28.03.2016. године, међутим, да је првостепени суд из вештачењем правилно утврђених чињеница извео погрешан закључак о висини штете. Другостепени суд је сматрао да код чињенице да је тужилац пружао услуге транспорта хаварисаних возила и да се стим у вези основано могло очекивати да би тужилац у периоду за који има право на накнаду штете користио предметно возило – камион за своју делатност и да би зарадио онолико колико је то просечно могуће, с обзиром на врсту превоза и старост возила, али не и у висини утврђеној на основу рачуна које је тужилац приложио, јер тужилац није доказао да је постојала негативна разлика у нето приходу у периоду када је користио предметно возило – камион у односу на период када га није користио, као и да се из приложених биланса успеха о томе не може да изведе никакав поуздан закључак, због чега је закључио да изгубљену добит тужиоцу у тој ситуацији треба обрачунати преко цене аутодана, која представља вредност превозничких услуга у теретном саобраћају, која се формира на основу техничке способности возила, просечној понуди и тражњи и старости возила, по одбитку трошкова које превозник има за одржавање возила и пружених услуга.

Врховни касациони суд је нашао да је другостепени суд у одбијајућем делу захтева за накнаду материјалне штете правилно применио материјално право.

Чланом 35. став 2. Устава Републике Србије и чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да свако има право на накнаду штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган. Одговорност државе условљена је незаконитим или неправилним поступањем у вези са вршењем службе или друге делатности државног органа, што подразумева непримењивање или погрешну примену прописа којима се регулишу правила поступка, која тај орган спроводи или којима се повређују Уставом загарантована права из те области, која нису у колизији са међународним стандардима и опште усвојеним правилима међународног права. Неправилан рад органа подразумева предузимање службених радњи које нису у складу са општим нормама које регулишу поступање у вршењу службе конкретног органа, као и поступање које је супротно општим правним начелима или уз грубо кршење правила струке. Поступање органа које је у складу са законским прописима и у складу и у оквиру његових овлашћења не представља ни неправилан ни незаконит рад, при чему погрешна примена одговарајуће законске норме или погрешна процена о испуњености услова за доношење одређене одлуке не представља повреду дужности у вршењу функције тог органа за коју одговара држава, а лице над којим је поступак вршен, заштиту својих права и правилну примену законске норме може тражити у законом прописаном поступку.

Чланом 189. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи, а према ставу 3. истог члана, при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем. Сагласно наведеном, измакла корист је вид материјалне штете коју оштећени трпи због штетникове радње или пропуштања, а коју је могао реализовати да није било штетне радње. У складу са наведеним изгубљену корист чини очекивано

увећање имовине, при чему није меродавно оно што сам оштећени очекује, него објективна могућност стицања добити, према редовном току ствари или према посебним околностима, при томе изгубљена корист се мора везати за делатност коју у редовном току ствари поверилац обавља, односно за ону врсту и обим пословања које се по редовном току ствари могло очекивати.

По налажењу Врховног касационог суда, када се има у виду напред наведено и утврђено чињенично стање, правилан је закључак другостепеног суда да је надлежан орган тужене, приликом одузимања предметног возила - камиона од тужиоца, поступао у складу са Законом о кривичном поступку и да је основ за одузимање предметног возила – камиона постојао до правноснажности пресуде Општинског суда у Панчеву К 861/04 од 26.06.2007. године, којом је одбијена оптужба према тужиоцу, као окривљеном, имајући у виду да је против тужиоца вођен кривични поступак под сумњом да је извршио кривично дело тешке крађе из члана 166. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, возила марке „...“, регистарских ознака ..., број шасије .. и броја мотора ... и кривично дело фалсификовања исправе учињено прилагођавањем бројева, ознакама шасије и мотора возила марке „...“ регистарских ознака ..., које је претходно купио од ББ. Стога није основан захтев тужиоца за накнаду овог вида материјалне штете за период од 23.01.2003. године до 26.06.2007. године, на основу члана 35. став 2. Устава Републике Србије и члана 172. Закона о облигационим односима, како је то правилно закључио другостепени суд.

Тужилац, пре него што му је одузето предметно возило - камион пружао је услуге транспорта хаварисаних возила и основано се могло очекивати да би користио предметно возило – камион за своју делатност, па код утврђеног да постоји незаконито и неправилно поступање органа тужене у периоду од 26.06.2007. године до 28.03.2016. године због одузимања предметног возила - камиона, то тужилац има право на накнаду штете на име изгубљене користи због некористишћења предметног возила – камиона, за тај период на основу члана 189. Закона о облигационим односима. Према наведеној одредби висина изгубљене користи одређује се на основу новчане вредности добитка који би оштећени основано остварио према свом уобичајеном начину пословања. У овом случају висина изгубљене користи утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака који је приликом обрачуна висине изгубљене користи применио две методологије, од којих је другостепени суд прихватио методологију на основу изгубљених аутодана, по ценама у време вештачења. Врховни касациони суд налази да је правилан закључак другостепеног суда да висину штете треба утврдити методологијом на основу изгубљених аутодана, јер се из приложених доказа није могла утврдити остварена добит у години која је претходила одузимању возила, а како би се иста могла упоредити са добити коју је тужилац пријавио у години одузимања возила, па како је утврђено да тужилац има право на накнаду овог вида штете за 3163 календарска дана у висини од 2.045.820,00 динара, то је правилно одлучио другостепени суд када је преиначио првостепену одлуку и одбио као неоснован захтев тужиоца за исплату 5.431.080,00 динара, са каматом на име овог вида материјалне штете. Стога су неосновани наводи ревизије тужиоца о погрешној примени материјалног права и коришћеној методологији приликом обрачуна висине ове штете.

Наводима у ревизији којима се оспорава оцена изведених доказа, заправо се оспорава утврђено чињенично стање, па их Врховни касациони суд није ценио, будући да се ревизија из ових разлога не може изјавити, применом члана 407. став 2. ЗПП.

У складу са изнетим, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић